

(Kullervo 100 vuotta, 9. osa)

Jalkapalloliiga jäi haaveeksi

Joutsenon Kullervo ei koskaan noussut jalkapallon ylimpään sarjaan liigaan, mutta lähellä se oli monta kertaa 1990-luvulla. Nousu olisi ollut historiallinen, sillä pääsarjassa ei ole koskaan pelannut maalaiskunnan joukkuetta.

Kullervon jalkapallon nousu harrastesarjoista liigan porteille oli sinänsä legendaarinen. Seura pelasi vielä 60-luvun lopussa nelosdivisioonassa, Palloliiton alimmassa sarjassa. Nousu kolmosdivariin onnistui 1971.

Alasarjoissa Joutsenon joukkueessa oli jälkeen päin katsoen mielenkiintoisia pelaajia kuten myöhempi maaherra Mauri Miettinen ja televisiotoimittajana kuuluisuuteen noussut Pekka Oksala. Paikallinen kilpailija Kataja oli monena vuonna Kullervon edellä, mutta 1972 Kataja putosi kolmosesta eikä enää koskaan noussut takaisin.

Kolmosessa Kultsu pelasi kuusi vuotta ja nousi syksyllä 1977. Kesällä 1978 jalkapalloa seurannut Suomi tutustui huutoon ”Kultsu on rautaa!” Kakkosdivisioonassa eri puolilla Suomea joukkuetta kannusti innokas fanijoukko soittimineen. Seitsemässä kotiottelussa oli yli 900 katsojaa ja naapuriseura LaPan vierailua Joutsenossa oli katsomassa 1 814 katsojaa.

Kakkosdivarissa 1980-luvulla Kullervo nousi vähitellen kohti kärkeä. Yleisöennätys 2 121 katsojaa tehtiin LauTP-pelissä 1.7.1984. Ensimmäiset ulkomaalaiset pelaajat hankittiin kesäksi Joutsenoon ja 1985 oli jopa puolalainen valmentaja Czeslaw Boguszewics. Kotimaasta vuokrattiin pääsarjan seuroilta entisiä A-maajoukkueen miehiä kuten KuPS:n Esa Heiskanen ja MP:n Antti Ronkainen.

Mielenkiintoisia 1980-luvun nimiä olivat myös esimerkiksi nykyisen NHL-tähden Tuukka Raskin isä Jari Rask Savonlinnasta sekä seuran omista kasvateista nykyinen Etelä-Saimaan päätoimittaja Pekka Lakka ja Helsingin Sanomien uutispäällikkö Kari Räisänen.

Syksyllä 1989 Kultsu nousi ykkösdivisioonaan, maan toiseksi korkeimmalle sarjatasolle. Yhteistyö Lappeenrannan seurojen kanssa ei aina onnistunut, pelaajamateriaalia maakunnassa oli jaettava monen seuran kesken. Pyrkimys liigaan vaati taloudellisia satsauksia, ja rahasta oli vuodesta toiseen puute.

Kullervon jalkapallossa 90-luku oli värikästä aikaa. Ensimmäisellä ykkösdivarin kaudella erotettiin ensin päävalmentaja Kauko Laitinen ja kesällä hänen seuraajansa Gunnar Boman. Kesällä 1993 päävalmentajan paikalta sai lähtöpässit Juhani Pöyry ja vielä 1998 kesken kauden vaihdettiin pois Juha-Pekka Ruokonen.

Kolmena syksynä liigaan pääsy oli lähellä. Vuonna 1992 Kultsu johti pitkään sarjaa, eroa seuraavaan oli parhaimmillaan neljä pistettä. Divarin voittaja Tampereen Pallo-Veikot nousi suoraan liigaan (ja voitti Suomen mestaruuden 1994), mutta Kultsu voitti sen Tampereella 1–0. Sarjan kakkonen pääsi karsimaan liiganoususta.

Viimeisellä kierroksella Kultsulle olisi riittänyt tasapeli Iisalmissa, mutta siellä tuli tappio 0–2. Finnarin Pallo nousi samoihin pisteisiin ja sen kanssa oli uusittava karsintapaikasta. Peli oli Kouvolassa ja FinnPa voitti 3–1.

Kaudella 1993 peräti neljä parasta pääsi liigakarsintoihin, mutta Kultsu jäi silloin täpärästi viidenneksi. Yhtään ei auttanut se, että liigaan nousseista Kuopion Palloseura voitettiin vieraisissa 1–0 ja FC Oulu sekä kotona 6–1 että vieraisissa 2–1.

Syksyllä 1995 karsintoihin pääsy oli mahdollista vielä viimeisellä kierroksella, mutta haave kariutui viimeisen ottelun lisäajalla. KTP jäi pisteen edelle.

Kullervon legendaarisia pelaajia olivat vuodesta toiseen Risto Jauho ja Valtosen veljekset. Jauho aloitti edustusjoukkueessa 15-vuotiaana 1971 kun Kullervo nousi kolmosdivisioonaan. Puolustuksen luottomies pelasi 18 kautta aina ykkösdivisioonaan nousuun asti. Hänen isänsä Matti Jauho oli seuran entisiä pelaajia ja valmentajia, taustaryhmässä kymmeniä vuosia.

Valtosista Hannu pelasi Kultsussa 21 pelikautta ja teki 84 maalia. Nykyinen Kimpisen lukion apulaisrehtori oli niin hyvä, että Helsingin Jalkapalloklubi vuokrasi hänet kaudeksi 1985 ja Hannu pelasi Suomen mestaruuteen päättyneen kauden Helsingissä. Kymmenen vuotta myöhemmin hän pelasi liigassa yhden kauden Mikkelin Palloilijoissa.

Rauno Valtoselle kertyi Kultsussa pelikausia 19 ja Arto Valtoselle 16. Vuosikymmenet taustajoukoissa toimi heidän isänsä Soini Valtonen joukkueenjohtajana ja huoltajana, junnuporukoissa valmentajanakin.

Pitää mainita sellainenkin asia, jota nuoremmat lukijat eivät muista. Mauri Pölläsen valmentama ja Birgitta Kurhisen huoltama Kullervon naisten joukkue oli 1970-luvulla monena syksynä hyvin lähellä nousta SM-sarjaan. Tarina on suunnilleen sama kuin miehillä 20 vuotta myöhemmin.

Syksyllä 1973 Kullervo hävisi nousukarsinnoissa ratkaisevan ottelun Kuopion Pallo-Tovereille. Seuraavana vuonna ratkaisevassa ottelussa parempi oli Kokkolan Pallo-Veikot. Kesällä 1975 Kullervo taisteli alkulohkon voitosta Mikkelin Palloilijoiden kanssa. Joukkueet päätyivät tasapisteisiin ja uusinnan MP voitti 2–1 ja nousi karsinnoissa SM-sarjaan.

Vielä 1976 Kullervo pääsi lähelle pääsarjaa, mutta ratkaisevan ottelun voitti Lahden Sampo 1–0. Viimeisen kerran naiset taistelivat noususta 1977, silloin ratkaisevassa ottelussa hävittiin Jyväskylän Palloilijoille. Sitten pelaajia alkoi muuttaa muille paikkakunnille, eikä yhtä hyviä enää saatu tilalle.

Antti O. Arponen